

حیات

میانہ رانما میانہ... دیارِ دانا ہر وہ میانہ قاتلم...
- نیچہ -

نومبر ۱۰ غرور شدہ

سنہ لکی پوسٹ ایلہ ۵ لیرا
(اجنبی مملکتلر ایچین ۵ دولار)

ایونہ و اعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسہ
مراجعت ایدیور
یازی ایشلرینک مرجعی آفرہ مرکزدر

ادارہ مرکزی :

آفرہ ۵ ، استانبول جلدستندہ آفرہ
معاونت امینلکی پشندہ کی دائرہ

استانبول بوروسہ :

استانبول ۵ ، پاشا علی جلدستندہ و سنی پرشپہ
ادارہ خانہ کی ماحظندہ کی دائرہ
تلفون : ۳۶۰۲

سابق : ۱۱

آفرہ ۱۰ ، شباط ، ۱۹۲۷

۱ نجی جلد

لسانم ، سلامم ...

لسانم قارشی اہمالکار لغز غالباً معروف
حدی جوق آشنی اولاجق کہ صوک کونلردہ
غزتہ و مجموعہ لردہ انکہ مهم بحثلردن بری دہ بو
اولدی . حقیقہ ملی لسانمزی یک فناخیر بالایورز .
نعمناستیز ونہ لزومسز بر آلائی اجنبی کملری
قونوشور کن ، یوزار کن انسانک قانی دو کدوراجق
برلاقیدی ایلہ ، قوللانوب دوریورز . مثلاً : یک اعلا
ہوا جریانی دیمک ممکن ایکن و شیمدی بہ قادر ہب
بویلہ دیمش ایکن باقیورسکز غزتہ نک بری
غریب دن بحث ایدر کن و قوران دہ رمدن چکنمہ بی
توضیہ ایدیور . ہر کسک بیلدیکی دیواراعلائی
یرنہ د آفیش ، دینور وونکلا کتفا ایدیہ یہ رک
د آفیشاؤ ، تصویر دہ لسانہ صوقولور . یا اکلش
قوللانیلان اجنبی کملری نہ دیورسیکیز ، مثلاً
قابوتاؤ ... بو کملہ یی و قابوتاؤ شکندہ یازماہان بر
غزتہ بہ قادر تصادف ایدیور .

بولاقیدی یالکیز غزتہ لورہ ، یالکیز علی العادہ
مکالمہ لردہ انحصار ایچہ بور . ایشتہ انک بویوک
علم و عہدت مؤسسہ سی اولان دارالفنونک ادبیات
فکولتہ سنہ مربوط ایکی مؤسسہ نکا - ملری :
تورکیہ دالتیو سی ، تور قولورزی ، مؤسسہ سی
ہیچ اولماز سنہ دوغروون دوغرویہ تور کملکلا
و تور کملہ ایلہ علاقہ دار برعلی تحریات مؤسسہ سنہ
داهاتور کملہ براسم طاقتیلا مازمیدی ؟

صوکرا دقت بویورولیورمی ، لسانہ یالکیز
اجنبی کملر کیرمہ یور ، یاواش یاواش اداتلر
و قوللانیلہ قاعدملردہ کیریور : ۰۰۰ جسم

.. نیست ، .. لوژی ، .. لوژیک ، .. نیک ،
.. یوآر ... ، لاحقہ لری دانا شیمیدین
تور کملہ یہ بورونلری صوقدیلر . ہلہ بعضاً نہ
غریب کملہ تصادف ایدیور . ایشتہ برتنامہ سی :
کانیست ، کانجی دیمک اولاجق .

با فرانسزجہ بیلیمہ نلرک بعضاً بو مودا
یوزندن دوشدکری کولونج وضعیہ نہ دیرسکز ،
ایشتہ بونلرک انک پارلاق مثاللرندن بری : کچن
آیلردہ ازمیتدہ جیقان بر غزتہ اورادہ کی اورتا
مکتبہ مختلط تدریسات یاپیلما سی مناسبیلہ
معارف مدیرندن ستایشلہ بحث ایدر کن دلیہ رتہ ن
معارف مدیریمز ، دیور ... !

تور کملہ من کوندن کونہ سادہ لہ شور
و کوزہ لہ شور . و بو کونکی حالیلہ بو کونکی
تفکر مزی تمامیلہ افادہ یہ آلوریش - لی بر آلت
حالی دہ آلدی ... یالکیز براز دقت ایچہ کدہ
اوق مغشوشیدن قورتارسق ، ظن ایدہ رم کہ
بوکیلی دیلمیز شیمیدیلک انک بویوک خدمتی
یامش اولوردق ... ہیچ اوزولمہ دن لسانمزہ
دولتور دیغمز یا بانجی کملر باری فلسفی ، علمی
وفنی تعبیر اولہ انسانک جانی یا نامایاجق ...
حالبوکہ صوک سنہ لردہ بیلشیق بیلشیق دیلرہ
دولاشان اجنبی کملرک یوزدہ دوقسانی تصلف دن
باشقارشیہ یاراما باجق معناسز لقلردر . بعضیلری
بوکیلی کملرہ برین الملل باقتاسی یامش دیورلر .
کویا دقت بول ، د آباق طوی ، دینہ مزمش ، چونکہ
بو کملہ بین الملل قوللانیلان بر تعبیر ایش ... حالبوکہ
بونی دنیانک انک بویوک ملتارندن بری اولان آلمانلر
لسانلرینہ د فوس بال ، دیہ ترجمہ ایدہ رک
آمشلردر ، بو بین الملل لکدہ خاطر دہ طوتوماسی
ایجاب ایدن بر مهم جہت دہ بعضاً شکلا بر برینہ
بکیزہ یں کملرک ییلہ مختلف لسانلردہ آبری آری

تلفظ ایدیلدیکی در : مثلاً : Culture کلمہ سی بین المللدر ،
لاکن یالکیز معنی اعتباریلہ . (اودہ بدرجہ یہ
قادر یہ فرقلی اولق اوزرہ) ؛ یوقسہ بو کملہ یی
فرانسزلر د کولتور ، تلفظ ایدرلر ، انکیزلر
د کلچور ؛ آلمانلر ایسہ بونک ہم املاسی ،
ہم دہ تلفظی دہ کیشدیرمشلردر . مختلف ملتلر
آراسندہ املا و تلفظ اعتباریلہ ہیچ بر تحولہ
اوغرامادن قوللانیلان حقیقہ بین الملل کملر
بلکہ عشرات مرتبہ سی بولمایاجق درجہ دہ
آزدر . بز بویلہ بین الملل دیہ ہیچ فرقندہ
اولمادن لسانمزہ خالص فرانسزجہ کملری - ہم دہ
اصلی تلفظلرینہ دینی بر حاسبتلہ مربوط قالمق
شرطیلہ - دولدوروب دوریورز ... بو کیدیشلہ
اون اون بش سنہ صوکرا کوزل واصل
تور کملہ نک ، مع الاسف ، برنوع دلیغو آفرانقاہ
حالی آلماسی احتمالی جوق قوتلیدر .

یکی رفکری افادہ ایچین محتاج اولدیغمز کملہ یی
خالص تور کملہ اولارق یکیدن یا پامہ یورسق
باری بومقصد ایچین یاشایان برلساندن حاضر کملہ
آلماسق دہ مثلاً بوتون آوروپا ملتلرینک یابدقلری
کیلی لاینجہ ، ویا یونانجہ دن جذری آلق صورتیلہ
تور کملہ اداتلرک یاردیمیلہ یکی کملر یاسق
و تلفظلرینہ دہ دیلمزک آہنکناہ ایدورسق
لسانمزک اصالتی قورومش اولوردق . ناصیل کہ
اسکیدن عربجہ دن کملر آلیرکن بویلہ یاپیوردق ،
عربلرک تصرفلرینہ ذرہ قادر اہمیت ویرمہ دن
عرب کملرینہ ایستہ دیکمز کی تصرف ایدیوردق
و بویلہ جہ یک اعلا بر آلائی یکی - و یالکیز تور کملہ دہ
قوللانیلما سی اعتباریلہ تور کملہ - کملر یامش دق .

لسانمزہ قارشی کوستر دیکمز بولاقیدی نک
بویوک بر اجتماعی تہدکسی اولدیغنی دہ اونو تمامالی یز
تور کملہ اسکیدن ایکی ایدی : د اوقومشلر ،

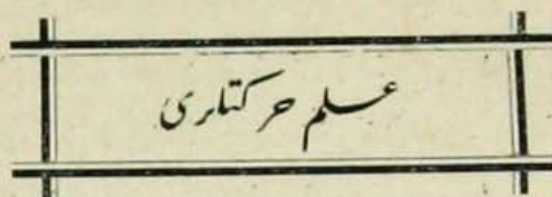
لسانى ، خلق لسانى . صوك سئلده بوايكسى بربرينه ياقلاشيوردى؛ لاكن تكرار اوزاقلاشمايه باشلادى . . . ينه خلقدن آريلوروز . بو حال دوام ايدرسه برزمان صوكرا «منورلر» لسانك توركه و فرانسزجه دن متشكل بر خليطه ، بر نوع مله ز لسان اولماسندن و خلق ديلك ده اصليتنى محافظه ايمككه برابر دار ، محدود ايشله نيمه مش بر لسان حالنده قلماسندن بحق قورقولايلير .

لسانله علاقه دار بر مهم مسئله ده سلام مسئله . سى در . اسكيدن غريب بر تلقى يوزندن تورلو تورلو سلام تعبيرلى و اردى : مسلمان خلق ايله و خوجالره «مناسبتمزده» سلام عليكم « ديردك ؛ « افندى » دن انسانلره مناسبتمزده معهود « آقشام » ويا « صباح شريفلر خير اولسون » دعاسنى قوللايوردق ؛ اكر مخاطبمز مسلمان دكلسه بودتالردن « شريفلر » ي طى ايدردك . دينى اساسلره باغلانمش وسطائى بر سلطنتك تبعه ورعيه سى صفتى آلتنده مختلف طبقه لردن متشكل انسانلر آيرى آيرى سلام تعبيرلى اولماسى اوزمانكى حياتك ضرورى بر نتيجه سى ايدى . بوكون جمهورى بردولتك حر و مساوى همشه رلى يز (همشه رى كلسى تورك خلقنك بك اسكيدن برى دين ، جنس ، شهر فرقى طانيمان هر توركيه لى به خطاب ايچين قوللانديغى نه كوزل ونه آهنگلى بركله در و « Citoyen » كلسه نه مكممل بر مقابل در .) آرتيق بويله درجه لى و صنفلره كوره فرقى سلام تعبيرلى قوللانماز بوكونكى حيات تلقيلرئمه تماميله ضد بر مناسبستزلك اولور . لاكن مع الاسف ماقوع بويله دكلدر . . .

بوكون آز جوق اوقور يازارلر بربرلىغى « بونزور » له سلاملايورلر . دنيا ده بزدن باشقه بر ملت وارميدر كه افرادى بربرلىغى اجنبى برلسانله سلاملاسين . صوكرا نه دن كويلوسى كندليسى ده داخل اولارق بوتون توركلرى حالا مساوى كورمه يه آليشامادق . شهرلرده بربرئمه « بونزور » ديمكدن چكنمه يوز ، عيى كله ايله عجا براز صيقيلمادن بر كويلوبه سلام ويره بيليرمى يز ؛ ويررسه ك كويلو بزمه بحق آلاى ائتمزمى ؟ برفرانسز رئيس جمهوره ده

« بونزور » دير ، « لاند » لرده راست كلديكى الك فقير چوبانه ده . برانكلير ، بر آلمان برايتاليان ده بويله ياپار . و آرتيق بزمده بوتون توركلر ايچين صيقيلمادن و كولونج اولمادن قوللاناييله جكمز معين بر سلام تعبيرمى اولمق لازمدر . لاكن بويكيدن اويدورولاماز ؛ ناصيلكه بوخصوصه ياپيلان تجربه افلاس ايتدى . بوكى حاللرده خلقك قوللانديغنى هر كسك قبول ائتمه سى ده معقول وده ده موقراتيك اولور . مثلاً «مرحبا» مكممل بر سلام تعبيريدر . هر كس قارشى ده سويله نه بيلير و چيركين اولماز . مى لسانمزه خدمت ايدمه يورسه قبارى حرمت ايتسه ك و بوحرمت ده بارى اولو سلامدن باشلاسه ق . . .

عولى

عثمانلى امپراطورلغنك قورولوشى مسئلسى

— «كيونس» و «گيزه» نك اثرلى مناسبيله —

۱

عثمانلى امپراطورلغنك تأسسى مسئله سى ، يالكز تورك تاريخنك دكل بلكه بوتون قرون وسطا تاريخنك الك مهم مسئله لرندن برى عد اولونه بيلير . بوكا رغماً بوكونه قدر بو بويوك تاريخ معما سنك حالا حل ايديله . مديكى كورپوروز . « هربرت آدامس كيونس » ك ۱۹۱۶ ده نشر ايتديكى اثر ك تنقيدى مناسبيله پروفور « گيزه » طرفندن ينه بو عنوان آلتنده ميدانه قونان كوجوك بر مقاله [آلمان شرق مجموعه سنك ساميات و تفرعاتى قسى ، ج ۲ ، صاى ۲ - ترجمه سى : توركيات مجموعه سى ، ج ۱] ، بوخصوصه بعضيكى نقطه نظرلى احتوا ائتمكده در . بو نقطه نظرلر ايلريده نه كى تنقيدانه معروض قالمسه قالمين ، « گيزه » نك نقطه حركتى يعنى « عثمانك يالكز باشنه درتيزو عاليله دن مزك بر توركم قيله سى ايله عثمانلى دولتك تملنى قوردني فكرندن آرتق تجرد ايمك لزومى » ، بوكون هيچ بر مورخ طرفندن انكار اولوناماز . يازيلرمده و درسلمده اوزون سنه لردن برى مدافعه ايتديكم بو نقطه نظر ك علم عالجه نهايت بر « متعارفه » كى قبول ايديله جكنه و مستقبل « توزقولوژى » تنقيدانك بواساس اوزرنده يورويه جكنه اسكيدن برى قانعدم . اون بش سنه دن برى ادبيات تاريخى ساحه سنه جوق مثبت و اولدجه زنكين نتيجه لر ويره بو نقطه نظر ، داها دوغو تعبير ايله بو « علمى كوروش طرزى » ، سائر اجتماعى مؤسسه لرك تنقيدنه ده شبهه سز بر جوق مثبت نتيجه لر ويره جكدز . مع مافيه ، هيچ بر صورتله اونو نامالى بركه ، عثمانلى دولتك مقدم

آناطولى تاريخنك مؤخر بر صفحه سى كى تدقيق ده ، باشلى باشنه ، فياض و ولود نتيجه لر ويره مير . بونى ، علمى تاريخچيلكك تعيلى و تركيى بوتون اساسلرينه رعايت ايدمرك ، يعنى ، قوتلى بر تحليل و تنقيد ايله مترافق و اوكا مستند تام integral و جانلى بر تركيب شكندنه وجوده كتيرمكه چاليشمايلير . بونك ايچون ايسه يالكز سياسى و عسكرى وقعه لردن يعنى تاريخك « خارجى » صفحه سندن زياده ، اجتماعى مؤسسه لرك ماهيتنى آكلامق ضرورتميز : دين تاريخى ، اقتصاد تاريخى ، اتنولوژى و فيلولوژى تنقيداننى سايه سنده دركه عثمانلى امپراطورلغنك تأسسى معما سنى بوكونكى حالته نظراً براز داها ايديتلاقمق قابل اولاجقدر .

عثمانلى امپراطورلغنك ايلك دورلرينه عائد منبرلر و مى وثيقه لر ، بيلوروز كه جوق آزون كافيدر : « گيزه » نك نشر ايتديكى آنويم « توارخ آل عثمان » ، « باينغه ركه » نشر ايتديكى « اوروج بك تاريخى » ، صوكرا « بهجة التوارخ » ، « روخى » ، « عاشق پاشا زاده » ، « نشرى » ، « احمدى » كى . . . منبرلر بوى بوخصوصه بك آز بظمين ايدمه بيلديكى كى ، برانجمن مخصوص طرفندن تصنيف ايديلن سكى طوبقوسرايندن منتقل اوراق آراستنده ده بودورلره عائد آنجاق محدود وثيقه لر چيجه بيلمدر . « فريدون بك » منشأ نده بو اسكى دورلره عائد وثيقه لرك كاملاً مصنع و مرتب اولديغى ده دوشونورسه ك ، بوخصوصه ناصل بر يوقسوللق ايچنده بولونديغمز بين ايدمرك ايلك دوره لر ايچون قسماً شفاهى خلق عنعنه لرينه استناد ايدن واسكى خلق دستانچيغلك برنوع استطاله سى اولان وقايعنامه لرمزك بوماهيتنى و اولردن استفاده ايچون بك صيقى بر تنقيد تاريخى به مراجعت مجبوريتى ده اصلا اونو نامايلير . اسكى وقايعنامه لرك بو « تنقيد داخلى » سى اهامل ايديله يكي تقدير ده نه كى ياكليش « استدلال » لره يول آچلاييله چكنى . لك صوك دفعه « كيونس » ميدانه قويدى :

اسكى وقايعنامه لردن بعضيلرينك « ارطوغرول » ه بعضيلرينك « عثمان » ه اسناد ايتدكلر مى مشهور رؤيا منقبه سنه تاريخى بر ماهيت عطف ايدمه رك بوندن « عثمان » ك ابتدا مشرك اولديغى حالده ، و آخراً اهتداسى نتيجه سنى چيقاران « كيونس » ، عثمانلى امپراطورلغنك قورولوشنى ده بدياه بوكا استناد ايتديرمكده در . بو رؤيانك اسكى منبرلرده كى مختلف شكلرينى كوستره ن « گيزه » ، بك حقى اولارق ، « كيونس » ك بوفكرينه اشتراك ايتيور ، بونقبه دم « بسط شرائط حياتيه حائر بر محيطدن يوكسه لمش اولان عثمانك سلاله سنه كوجوك آسياده كى ديكر تورك قيله لرى اوزرينه هكهمونياسنى قورمق ايچون الهى بر مشروعت و برمك آرزوسنى « كورويوركه » ، تماميله دوغرودر . اكر « گيزه » توركلر آراستنده او دورده كى دينى وضعت حقنده داها فضله تنقيدانده بولونسه و بالخاصه بو « رؤيا » منقبه سنك اسكى بر تورك عنعنه سنك تحريف و تقليدندن عبارت بولونديغى بيلسه ، « كيونس » ك نظريه سنى كلياً حكمدن اسقاط ايدمه بيليردى . فى الحقيقه « رشيد الدين طيب » ك

